

складатимуться у ЦІЛІСНУ СИСТЕМУ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕНОГО РОЗВИТКУ.

Ми всі разом, поважаючи один одного, домовляючись і свідомо роблячи спільні конструктивні кроки до спільного добробуту і розвитку, можемо повернути наш світ до розквіту людяності, милосердя, зцілення і спів-творчості.

ХВОРОБА ТА ЗДОРОВ'Я ЯК АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК САМОВИЗНАЧЕННЯ ЛЮДИНИ

Гомілко О.Є.

Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАНУ, Київ, Україна;
olga.gomilko@gmail.com

Здоров'я належить до числа тих життєвих очевидностей, котрі зазвичай не виокремлюються як специфічна ознака людини. Мовчки припускається, що людина завжди є здоровою людиною. Це припущення інтегровано до складу будь-якої культурної практики, системи суспільних відносин та міжособистісного спілкування, світоглядних орієнтирів та естетичних зразків тощо. Можна сказати, що здоров'я задає культурний стандарт людському існуванню.

Але ця загальнокультурна норма повсякчас приходить у суперечність із досвідом індивідуального життя кожного. Більш чи менш відчутно, але людина майже безперервно переживає ураженість свого організму. Абсолютно здорової людини не існує. Здоров'я — це відчуття свого перебування у такому тілесному стані, котрому лише опонує чи загрожує відчуття хвороби та недуги. Індивідуальне відчуття здоров'я, однак, неодмінно включає в себе і певні хворобливі подразники, *до котрих індивід призвичаївся*. Висловимо дещо парадоксальне твердження: здоров'я — це індивідуальний стан хворобливості, котрий сприймається особистістю за нормальний стан існування. Наприклад, людина, котра слабка на очі й носить окуляри, не сприймає цю тілесну ураженість як хворобу. Так само й індивід, який втратив руку і звик до цього, каже: «Я здоровий». Немає тіла без слабкого місця, немає організму, на котрий серйозна хвороба, травма чи вроджений дефект не наклали б негативного відбитка. Саме тому здоров'я є відносною нормою, котра встановлюється і підтримується силою звички, що вельми й вельми індивідуалізована.

Це міркування знадобилося нам для того, щоб констатувати: по-перше, до числа особистісних ідентифікацій людини належить відчуття нею свого тілесного стану, по-друге, здоров'я є відчуттям звичного для конкретної людини функціонального стану свого організму. Порушення стану здоров'я може спричинити не лише хвороби у власному сенсі слова. Скажімо, втомленість, фізичне навантаження, стрес, зміна погоди, надмірна їжа або голод, алкоголь чи наркотики — можуть призвести до дисбалансів самовідчуття, створюючи, по суті, нездорову людину. Отже, людина постійно відчуває певне подразнення, що «витікає» із її плоті, і це подразнення вона певним чином ідентифікує як норму, насолоду, біль.

Можна, однак, вважати, що людина повсякчас перебуває у болі. Власне, відчуття болу підтверджує те, що вона жива. До більшості болів людина звикає, сприймає їх як норму життя. Через сукупність малих та великих болів вона створює образ свого тіла-організму, із котрим себе ідентифікує. Отже, моя особистість — це та тілесна достовірність, в якій я відчуваю себе. Ця достовірність витворена моїм досвідом переживання різноманітних відчужень себе, котрі мені довелося пережити.

Важливим напрямом дослідження здоров'я та хвороби як антропологічних вимірів самовизначення особистості є культурна історія людського тіла. Дослідження того, яким чином визначається феномен здоров'я та хвороби у різних культурах уможливорює виявлення логіки вироблення самовідчуття та практик подолання виходу із патологічних станів. Даний виступ передбачає звернення до сучасних досліджень феномену здоров'я та хвороби у культурно-історичній перспективі (античність, середні віка, просвітництво та модерний час) з тим аби довести тезу про антропологічну універсальність феномену здоров'я та хвороби як конструктивних чинників самовизначення людської особистості у різних культурно-історичних контекстах.

РОЛЬ БІОЕТИКИ В ЕПОХУ ПАНДЕМІЇ: ПРО ТУРБОТУ, ПОВЕДІНКУ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД МАЙБУТНІМИ ПОКОЛІННЯМИ

Губенко Г.

МІ СумДУ, Суми, Україна; hanna.hubenko@gmail.com

Чи актуальна біоетика в 21 ст.? Нинішні кризові часи можуть бути фактором зростаючого інтересу до філософії біоетики як до інструменту самопомогі. Зрештою, біоетики зможуть зібрати дуже гідний збірник практик і наративів про досвід самопомогі. Виходить, що карантин вивів людство на новий шлях навчання, де з'являються і інтегруються біоетичні судження і різні методологічні стандарти. Все це сприяє актуалізації нової моделі суб'єкт-суб'єктних взаємин, заснованих, наприклад, на цінностях солідарності, співчутті, співучасті, діалого-комунікативістських інтересах (Б.Дженнінгс), а також чутливості (сенситивності) до різних контекстів.

Таким чином, біоетика розглядається нами як спроба наблизитися до соціальних реалій, до повсякденного життя людини. Соціальний контекст біоетики об'єднує в собі етичний аналіз і емпіричні дослідження в інтерактивному циклі. Біоетика сприймає «всерйоз» життєві практики (а саме бажання не тільки приймати правила і принципи, а й практично направляти дії людей). Така біоетична теорія в освіті в поєднанні з описаною методикою передбачає виховання здатності до морального вибору людини та формуванню сучасного мислення. У порівнянні з передковідним життям, де більше приділялося уваги культурі «Я», зараз увага спрямована на «Ми» і розуміння того, що людям преш за все потрібні підтримка, емпатія і взаємодія.

Ось чому важливі заклики до добровільної співпраці під час кризи. Тільки закони і політичні дії не врятують нас, не допоможуть усвідомити безпеку.